

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

ในบทนี้จะกล่าวถึงระเบียบวิธีการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยขอบเขตการศึกษา ขอบเขตประชากร การกำหนดจำนวนตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง วิธีการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนการพัฒนาคำถามในแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลรวมถึงสถิติที่ใช้ และระยะเวลาในการดำเนินการศึกษา

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษาปริญญาตรี ภาคพิเศษ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งจะศึกษาครอบคลุมถึงกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็น

ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือนักศึกษาปริญญาตรี ภาคพิเศษ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2551 ซึ่งมีนักศึกษาจำนวน 499 คน (งานบริการการศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 7 มกราคม 2552)

การกำหนดจำนวนตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดจำนวนตัวอย่าง โดยต้องเก็บจำนวนตัวอย่างให้ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลจำนวน 410 ตัวอย่าง โดยใช้การคัดเลือกตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenient Sampling) โดยการแจกแบบสอบถามให้นักศึกษาออกข้อมูลใต้คณะ อาคารเรียน และห้องสมุด เป็นต้น

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ถามจากกลุ่มนักศึกษาปริญญาตรีภาคพิเศษ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนในปีการศึกษา 2551 จำนวน 410 ตัวอย่าง
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการค้นคว้าข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างตามแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิต AIO และการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) นักศึกษาทั้ง 4 ชั้นปี จำนวน 13 คน อีกทั้งยังรวบรวมจากผลงานการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นำมาประยุกต์และปรับปรุงให้เหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในด้านการวิจัย ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา สาขาวิชา ภูมิลำเนา จำนวนพี่น้อง เป็นคนที่เท่าไรในพี่น้อง พักอาศัยกับใคร ประเภทที่พักอาศัย รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ยานพาหนะส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเดินทาง อุปกรณ์การสื่อสารและเทคโนโลยีที่มีในครอบครอง การกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา และเว็บไซต์ที่เข้าบ่อยที่สุด จำนวน 16 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการทำกิจกรรม (Activities : A) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับทำงาน งานอดิเรก เหตุการณ์ทางสังคม วันหยุดพักผ่อน การบันเทิง สมาชิกสโมสร ชมรม การจ่ายของ และกีฬา จำนวน 57 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความสนใจในเรื่องต่างๆ (Interests : I) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ความสนใจเกี่ยวกับครอบครัว บ้าน งานในอาชีพ ชมรม การพักผ่อน แฟชั่น อาหาร สื่อต่างๆ และความสำเร็จ จำนวน 46 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ (Opinions : O) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับคนอื่น สังคม การเมือง ธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ การศึกษา สินค้า อนาคต และวัฒนธรรม จำนวน 45 ข้อ

ขั้นตอนการพัฒนาคำถามในแบบสอบถาม

1. การรวบรวมคำถามที่เกี่ยวกับลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตนั้น สร้างมาจากการทำการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) นักศึกษาทั้ง 4 ชั้นปี จำนวน 13 คน โดยใช้กรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิต AIO เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้มีการเพิ่มเติม ปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

2. ทำการทดสอบแบบสอบถาม มี 2 ขั้นตอน คือ การทดสอบเบื้องต้น ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถาม 8 ชุด จำนวน 148 ข้อ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 ชั้นปีชั้นปีละ 2 คน พบว่าคำถามบางข้อผู้ตอบแบบสอบถามไม่เข้าใจ จึงได้ทำการแก้ไข ปรับปรุง จากนั้นจึงนำไปทดสอบอีกครั้งกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 ตัวอย่าง ผลที่ได้คือจำนวนคำถามทั้งหมด 148 คำถาม

3. ทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำผลที่ได้ทำการทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน มาหาค่าความน่าเชื่อถือ ซึ่งใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach Method) หรือวิธีคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient หรือ Alpha Coefficient) แบบวิธีการหาค่าโดยวิธีนี้นิยมใช้กับแบบสอบถามที่เป็นมาตราประมาณค่า (จิตราภา กุณชลาบุตร, 2550 : 190) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย ได้ค่าความน่าเชื่อถือ ดังนี้

แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรม 57 ข้อ	= 0.925
แบบสอบถามเกี่ยวกับความสนใจ 46 ข้อ	= 0.867
แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น 45 ข้อ	= 0.842
รวมแบบสอบถามทั้งหมด 148 ข้อ	= 0.945

ดังนั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีค่าความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง จึงมีความน่าเชื่อถือในการนำไปใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

4. หลังจากทีผู้ศึกษาเก็บแบบสอบถามได้จำนวน 410 ชุด ได้ทำการทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) อีกครั้ง ได้ค่าความน่าเชื่อถือ ดังนี้

แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรม 57 ข้อ	= 0.887
แบบสอบถามเกี่ยวกับความสนใจ 46 ข้อ	= 0.840
แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น 45 ข้อ	= 0.794
รวมแบบสอบถามทั้งหมด 148 ข้อ	= 0.918

ดังนั้น ค่าความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง แสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ

เกณฑ์การให้คะแนน

สำหรับคำถามที่เป็นแบบประเมินค่าตามแบบของ Likert Rating Scale (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2549 : 142) ที่มีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
เฉยๆ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตและเพื่อวิเคราะห์ลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษาแต่ละกลุ่มโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วยความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่ออธิบายข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางประชากรศาสตร์

2. การวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มตัวแปรด้วยเทคนิค Factor Analysis หรือ การวิเคราะห์ปัจจัย หรือบางครั้งเรียกว่าการวิเคราะห์ตัวประกอบ เป็นเทคนิคที่จะจับกลุ่มหรือรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มหรือ Factor เดียวกัน ตัวแปรที่อยู่ใน Factor เดียวกันจะมีความสัมพันธ์กันมาก โดยความสัมพันธ์นั้นอาจจะเป็นในทิศทางบวก (ไปในทางเดียวกัน) หรือทิศทางลบ (ไปในทางตรงกันข้าม) ก็ได้ ส่วนตัวแปรที่อยู่คนละ Factor จะไม่มีความสัมพันธ์กัน หรือมีความสัมพันธ์กันน้อยมาก (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2551 : 4) ในการวิเคราะห์จับตัวแปรกลุ่มกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็น วิเคราะห์แยกได้ตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 การสกัดปัจจัยใช้วิธีตัวประกอบหลัก (Principal Component Analysis) ขั้นตอนนี้จะทำให้สามารถประมาณค่า Factor Loading ได้ โดยที่ค่า Factor Loading จะเป็นค่าที่ใช้ในการพิจารณาว่ามีตัวแปรใดบ้างที่ควรอยู่ใน Factor เดียวกัน นั่นคือถ้าค่า Factor Loading ของตัวแปรหนึ่งมีค่ามาก (เข้าสู่ +1 หรือ -1) ในปัจจัยหนึ่ง และมีค่าน้อย (เข้าสู่ 0) ในปัจจัยอื่นๆ จะจัดตัวแปรนั้นอยู่ในปัจจัยที่มีค่า Factor Loading มาก แต่ถ้าค่า Factor Loading มีค่ากลางๆ ไม่ชัดเจนว่า

ควรจัดอยู่ใน Factor ใดต้องมีการหมุนแกนปัจจัย เพื่อเปลี่ยนเมตริกซ์ ทำให้ค่า Factor Loading มีค่ามากสำหรับปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง

2.2 จำนวนปัจจัยที่เลือกสกัดใช้ค่า Eigenvalue มากกว่า 1

2.3 วิธีการหมุนแกนปัจจัยแบบ Varimax เพื่อให้ได้คะแนนตัวประกอบ (Factor Score) ที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน

3. การวิเคราะห์จัดกลุ่ม (Cluster Analysis) เป็นการแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิต ใช้คะแนนตัวประกอบที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 โดยทำการ Standardized ข้อมูลให้มีลักษณะเป็นหน่วยเดียวกันแล้ว ใช้การวิเคราะห์แบบ K-Means Cluster Analysis ซึ่งเหมาะสมกับขนาดตัวอย่าง 410 ตัวอย่าง กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ และหาค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวประกอบแต่ละ Cluster

4. เมื่อทราบลักษณะเด่นและลักษณะรองของแต่ละกลุ่มที่ได้จากการคำนวณข้างต้น นำลักษณะทางประชากรศาสตร์มา Crosstabs กับจำนวนกลุ่มเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกในแต่ละกลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิต กับลักษณะทางประชากรศาสตร์

การแปลความหมาย

เกณฑ์การแปลความหมายของลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิต เพื่อสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย เป็นดังนี้

1. ถ้ากลุ่มตัวอย่างใด มีค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวประกอบ (Factor Score) ด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต มากกว่า 0.50 แสดงว่า มีค่าอยู่ในเกณฑ์สูง
2. ถ้ากลุ่มตัวอย่างใด มีค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวประกอบ (Factor Score) ด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ระหว่าง 0.25 ถึง 0.50 แสดงว่า มีค่าอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง
3. ถ้ากลุ่มตัวอย่างใด มีค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวประกอบ (Factor Score) ด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ระหว่าง -0.25 ถึง 0.25 แสดงว่า มีค่าอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย
4. ถ้ากลุ่มตัวอย่างใด มีค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวประกอบ (Factor Score) ด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ระหว่าง -0.25 ถึง -0.50 แสดงว่า มีค่าอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ
5. ถ้ากลุ่มตัวอย่างใด มีค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวประกอบ (Factor Score) ด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต น้อยกว่า -0.50 แสดงว่า มีค่าอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

คะแนนตัวประกอบ (Factor Score) เป็นคะแนนมาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1

ระยะเวลาในการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 9 เดือน ระหว่างเดือนมกราคม 2552 ถึงเดือนกันยายน 2552

สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved